

og hvis Virkninger daglig mere og mere forsvinde af vore Love, som af den almindelige Bevidsthed, saa maa det ialfald erkendes, at den paa dette Gebeet ingensomhelst Berettigelse har. Fremfor noget Andet er Retspleien et almindeligt statsborgerligt Anliggende, eens og lige for Alle, og Intet er derfor i og for sig urimeligere, end at have særskilte Underretter for de Borgere, der boe paa Kjøbstadgrund, og de Borgere, der boe udenfor samme. Men medens enhver Forandring i Jurisdictionsholdene altid er forbunden med store Banstæligheder, fordi disse i Tidernes Løb ere sammenvorne med mangfoldige Indretninger og Interesser, er Intet lettere end at oprette særlige Forligelsescommissioner for Kjøbstadborgere og Landboere, uden noget andet Hensyn end det i og for sig naturlige og hensigtsmæssige.

Derved vil Intet være opoffret; thi ligesom en Forligsmæglers Opgave er den samme, hvadenten han skal mægle mellem to Kjøbstadborgere eller to Landmænd eller mellem en Kjøbstadborger og en Landmand, saaledes ville ogsaa alle de Hensyn, der ved hans Valg skulle være ledende, være de samme, hvorfra han end tages, og selv den særlige Fortrolighed med Forhold og Personer, der vil tjene til at understøtte hans Virksomhed, kan i lige Grad forudsættes hos de Mænd, hvis Valg kan anses for ønskeligt, hvad enten de boe indenfor eller udenfor de forhenværende Consumtionslinier. Ialtfald ville de særlige Commissioner, der skulle bestaae af to Medlemmer, ordentligviis komme til at indeholde Elementer af begge Slags, og saaledes for de sjældne Tilfælde, hvor et meget specielt Localkjendskab eller særlig Sagkundskab kan have nogen Betydning, dermed være udrustet saa vidt, som dette overhovedet kan naaes, naar man ikke kan organisere en særlig Forligelsescommission for hver enkelt Sag. Det vil i dette Forhold end ikke kunne siges, at det forøgede Arbejde kunde frembyde nogen Betænkelighed; thi Byrden, der gjør Bestillingen til et offentligt Ombud, bestaaer væsentligen deraf, at Forligsmægleren udrydes fra sit Hjem og sine egne Eysler, for til forudbestemte, idelig tilbagevendende Tider at møde paa det dertil berammede Sted; men om No-

det varer noget længere eller kortere, er i Sammenligning dermed en ligegyldig Omstændighed. Derimod voxer Indtægten med Sagernes Mængde, og det deri indeholdte Vederlag for det hele Arbejde bliver altsaa fuldstændigere eller mindre utilstrækkeligt, jo større Sagernes Antal er. Jo større Arbejdet er, desto mindre bliver det derfor en Byrde.

Medens der saaledes Intet opoffres, ved i hver Kjøbstad — isædetfor to Forligelsescommissioner, en for Kjøbstaden og en for Landet — ikkun at oprette een, sælles for begge, er det iøinefaldende, at derved spares omtrent Halvdelen af det hele dertil hørende Apparat og, hvad der er langt vigtigere, Halvdelen af de dertil nødvendige Personer. At dette i høi Grad vil lette Byrden for Befolkningen, og, fremfor alt, at det vil forøge Muligheden af at finde dertil velstillede Personligheder og saaledes tilvejebringe Betingelsen for den hele Institutions dygtige Udvikling og gavnlige Virksomhed, behøver intet Beviis. Men heller ikke dette er for lidet at agte, at en saadan Sammensmeltning vil bidrage Sit til at fremhjælpe det rette statsborgerlige og broderlige Sinds Seir over gamle Standsinddelinger og taabelige Fordomme, og derigjennem befordre en sund og dygtig Fremvæxt af vort hele Følkeliv. Men mest følgerig vil det i Tidernes Løb muligen blive, at det herved for første Gang gives os at skabe en Kredsinddeling, der, fri for alle forstyrrende Forudsætninger og forvirrende Bihensyn, ene skal søge sin Berettigelse i sin egen indre Fornuftighed og Hensigtsmæssighed; thi lykkes det at gennemføre Arbejdet saaledes, at disse Fordringer fyldstgjøres, og vinder dette Erkjendelse i den almindelige Bevidsthed, da kan det ikke seile, at dermed vil være givet et Grundlag, hvortil man senere vil slutte sig ogsaa i andre Forhold, og nærmest da ved den forestaaende Ordning af Retspleien. Udvalget skal imidlertid ikke her forfølge denne Tankegang videre.

Det foreslaaes derfor at indstifte en Forligelsescommission for hver Kjøbstad og for dens naturlige Opland. Da Kjøbstæderne her i Landet i Reglen ligge i e